

**TOP09**

*S podporou Starostů*

**SVOBODA,  
PRÁVO, BEZPEČÍ**



# SVOBODA, PRÁVO, BEZPEČÍ

---

Předkládá:	Programová rada TOP 09.
Návrh usnesení:	Sněm bere dokument „Svoboda, právo a bezpečí“ na vědomí. Ukládá Výkonnému výboru, aby zorganizoval vnitrostranickou diskusi a do 30. června 2016 na programové konferenci představil finální verzi tohoto dokumentu.

---

### TOP 09: Odpověď na aktuální výzvy je „Svoboda, právo, bezpečí“

*O aktuálním dění ve světě, nových společenských tématech i politických výzvách v neděli debatovali delegáti 4. Celostátního sněmu TOP 09. Definovali tak programová východiska, ze kterých bude strana v dalším období čerpat a před nimiž nehodlá strkat hlavu do písku.*

*“Boj o občanské svobody, imigrační politika, ohrožení z Ruska, takzvaný Islámský stát (ISIS), ale také zhoršující se prostředí pro živnostníky nebo střet mezi oligarchy a demokracií dnes dominují nad neméně důležitými otázkami, jako jsou neudržitelnost sociální a zdravotní péče nebo úloha rodiny ve společnosti. Před šesti lety TOP 09 otevřela téma právního státu a rozpočtové odpovědnosti. Aniž bychom tato témata považovali za méně důležitá, cítíme potřebu diskutovat o nových výzvách a hrozbách,” říká předseda Programové rady TOP 09 Miroslav Kalousek.*

#### **Svoboda je křehká. A proto o ni musíme denně bojovat. Víc, než si myslíte.**

*TOP 09 zdůrazňuje, že právě svoboda by měla být tím, o co se politici snaží a za co bojují – zejména dnes, kdy lidé v Evropě cítí strach a kdy situace svádí k nejjednodušším a nejpovrchnějším řešením. Svoboda obtížně roste, ale snadno umírá.*

#### **Kulturu tvoříme svým chováním. Víc, než si myslíte.**

*“Alternativou k současnému vývoji je nabídnout a prosazovat důvěru ve vlastní síly a v prostředí, v němž je možné se cítit bezpečně – ne proto, že někdo něco slibuje, ale proto, že je to prostředí tradičně známé a ověřené historickými zkušenostmi,” zdůrazňuje materiál, o kterém delegáti debatovali. Chování nejen podle zákonů, ale i podle tradičních pravidel, kterým naši předkové říkali „občanské ctnosti“, vytvoří prostředí, ve kterém je možno se cítit bezpečně, aniž by člověk rezignoval na své osobní svobody.*

### **Bezpečnost bez svobody je nebezpečná. Víc, než si myslíte.**

Rovnováhu mezi svobodou a bezpečností přitom může Česká republika jen stěží nalézt sama. Největší bezpečnostní hrozby přesahují jednotlivé národní státy a řešení problémů proto musíme hledat v rámci EU. Výjimkou není ani současná migrační krize, i té musí Evropa čelit jednotně.

### **Společná Evropa je společná odpovědnost. Svoboda a bezpečnost nejsou zadarmo.**

Přestože naše bezpečnost není samozřejmostí, euroatlantická vazba je dnes zpochybňována neochotou většiny evropských zemí nést odpovídající náklady na vlastní bezpečnost. V České republice se dokonce jedná o diskreditaci a zpochybnění naší prozápadní orientace. V rychle se měnícím světě a s ohledem na bezpečnostní situaci v Evropě pro nás zůstává EU a NATO základním garantem bezpečnosti. Naše země má z tohoto vztahu výhody a měla by také dodržovat své závazky.

### **Evropu ohrožují strach a populismus. Víc, než si myslíte.**

„Náš přístup k migraci musí být aktivní a solidární, ale i odpovědný a opřený o hodnoty, na kterých stojíme. Stejně jako my musí azylovci nejen dodržovat naše zákony, ale i respektovat člověka jako takového, být odpovědní za své činy, respektovat svobodu ostatních,“ zdůrazňuje TOP 09.

Delegáti požádali Výkonný výbor, aby dokument poskytl všem členům a podporovatelům TOP 09 a uspořádal k němu debatu v regionech tak, aby jeho konečná verze mohla být představena na ideové konferenci do 30. června 2016.

## OBSAH

<b>SVOBODA, PRÁVO, BEZPEČÍ</b> .....	<b>1</b>
<b>SITUACE</b> .....	<b>6</b>
Svět se mění.....	6
Atmosféra obav a ztráta důvěry.....	6
<b>IDEOVÉ PRINCIPY TOP 09</b> .....	<b>7</b>
Kulturní společnost.....	7
Tradice.....	8
Odpovědnost.....	8
Prosperita.....	8
<b>SVOBODA A BEZPEČNOST</b> .....	<b>9</b>
Svobodu nelze vyměnit za bezpečnost.....	9
Vliv technologií na naši svobodu.....	9
Přístup k informacím a ochrana soukromého vlastnictví.....	9
Svobodné soukromé podnikání.....	10
<b>SVOBODA A BEZPEČNOST V EVROPĚ</b> .....	<b>10</b>
Migrační a azylová politika.....	11
Prevence důležitější než represe.....	12
<b>BEZPEČNÉ A UDRŽITELNÉ SMĚŘOVÁNÍ ČESKÉ REPUBLIKY</b> .....	<b>12</b>
Budoucnost není náhoda.....	12
Rodina.....	13
Mezigenerační solidarita a pomoc slabším.....	13
Zdravotnictví.....	13
Dialog s přírodou.....	13
Půda nám byla svěřena.....	14

### SITUACE

V polovině druhé dekády nového tisíciletí stojí jak česká, tak evropská politika před novou érou. Je nejvyšší čas otevřeně a upřímně popsat současný stav a nestrkat hlavu do písku před tématy, která se v poslední době v důsledku globálních změn objevují. Boj o občanské svobody, imigrační politika, ohrožení z Ruska, takzvaný Islámský stát (ISIS), ale také zhoršující se prostředí pro živnostníky nebo střet mezi oligarchy a demokracií dnes dominují nad neméně důležitými otázkami, jako jsou neudržitelnost sociální a zdravotní péče nebo úloha rodiny ve společnosti.

Před šesti lety TOP 09 otevřela témata právního státu a rozpočtové odpovědnosti. Aniž bychom tato témata považovali za méně důležitá, cítíme potřebu definovat svůj přístup k novým výzvám.

#### Svět se mění

Globalizace, technologie a jimi vyvolané sociodemografické změny jsou příčinami současného napětí. Globalizace umožňuje přesun informací, lidí a produktů přes hranice ve velkém množství v krátkém čase. Slouží také jako katalyzátor ekonomického vývoje. Zároveň je původcem zvyšujících se sociálních nerovností, bojů o suroviny a politické nestability. Druhým faktorem je rapidní rozšíření nových technologií, které vyvolaly informační revoluci. S rostoucími informačními toky se svoboda, naše základní hodnota, paradoxně stává křehčí a ohroženější. Technologie dovolují lidem více vidět, sdílet, tvořit a zejména organi-

zovat se rychleji než kdykoli dříve. Snadno distribuovaná informace se stala silným nástrojem propagandy a byla zneužita cílenou válečnou propagandou některých států ke snadnému šíření lží. Nezávislost médií, která informace interpretují, je vystavována ekonomickým i ideovým tlakům.

Oba faktory, globalizace a technologie, jsou podporovány demografickými změnami. V Africe a na Blízkém východě rychle narůstá počet lidí a naopak ubývá zdrojů vody, zatímco populace v Evropě neroste a stárne. Proto řešíme problém migrace, který je navíc umocněn válečnými konflikty.

To vše vede u části populace k prohloubení pocitu, že systém řízení společnosti nefunguje, a následná frustrace pak vede k příklonu k extrémním hnutím. Stále častěji se část společnosti ve svých preferencích nechává nalákat na vládu silné ruky nebo populistické sliby.

#### Atmosféra obav a ztráta důvěry

Proměny a nová rizika přirozeně vyvolávají v lidech obavy o budoucnost. V nejistotě má člověk tendenci se uchýlovat k těm nejjednodušším a nejpovrchnějším řešením, která nakonec nikdy nevedou k rychlému vyřešení problému, ale k jeho prohloubení. Na základě těchto zkušeností pak společnost volá po silném vůdci, situace se radikalizuje a vytváří atmosféru, ve které hrozí zneužití moci a deformování demokracie.

Celý popsáný vývoj by se neodehrával v naší zemi tak dramaticky, pokud by mu nepředcházelo dlouhé období postupně upadající politické kultury, nutně prováděné ztrátou důvěry v politické elity, právní stát

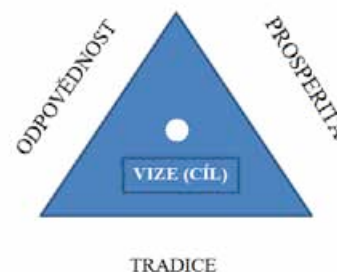
a spravedlivou justici. Politika jako vrcholový nástroj správy celé společnosti se z pohledu občana změnila nejen v hašteřivé divadlo, ale i v profesi plnou nenávisti, podpásových úderů a snah žít z politiky a ne pro politiku.

### IDEOVÉ PRINCIPY TOP 09

TOP 09 před šesti lety definovala tři oblasti svého ukotvení:

- **Tradice** – hodnotové ukotvení a východiska konzervativní politiky a uspořádání společnosti
- **Odpovědnost** – základy konzervativního ukotvení společenské a individuální odpovědnosti
- **Prosperita** – principy prosperity založené na odpovědnosti a rozvoji i pro budoucí generace

Výše zmíněné principy jsou rozvedeny a vysvětleny v základních dokumentech TOP 09 – „Hodnotové desatero“ a „Programová východiska a priority“. Z nich vychází i tato vize, obohacená o předloženou analýzu stavu naší společnosti a zkušenosti z předcházejícího období, doplněná o to, co si představujeme pod pojmem kulturní společnost.



#### Kulturní společnost

Alternativou k současnému vývoji je nabídnout a prosazovat důvěru ve vlastní síly v prostředí, ve kterém je možné cítit se bezpečně ne proto, že někdo něco slibuje, ale proto, že je to prostředí tradičně známé a ověřené historickými zkušenostmi generací. To je prostředí evropských kulturních hodnot. Kultura je prvořadou prioritou TOP 09. Kultura nikoliv pouze ve smyslu dotací na opravu památek nebo podporu divadel, ale v co nejširším smyslu rodinných, hospodářských i sociálních vazeb, kde všechno má mít svou přirozenou podporu v souladu s evropským kulturním prostředím.

Základem našeho pohledu na svět je člověk – se svými klady i zápory. Svobodný občan je základním prvkem moderní demokratické společnosti. TOP 09 si zakládá na univerzálních židovskokřesťanských a demokratických hodnotách: lidské důstojnosti, míru, svobodě, odpovědnosti, demokracii, rovnosti zahrnující rovnost mezi mužem a ženou, právu a solidaritě, oddělení státu a církve, toleranci a svobodu slova. Lidská důstojnost je zastřešující hodnotou, díky které se daří udržovat rovnováhu mezi všemi ostatními hodnotami, které zastáváme.

### Tradice

Chování nejen podle zákonů, ale i podle tradičních pravidel, kterým naši předkové říkali „občanské ctnosti“, vytvoří prostředí, ve kterém je možno cítit se bezpečně, aniž by člověk rezignoval na své osobní svobody. Stavíme na tom, co se již osvědčilo a co funguje – což je mimochodem jeden ze základních principů konzervatismu. Tento postoj není zpátečnictvím, ale spíše ostrážitostí a úctou k odkazu minulosti. Uplatňujeme princip předběžné opatrnosti a jsme rezervovaní ke společenským experimentům, které např. oslabují tradiční uspořádání rodiny.

Ke kulturnímu prostředí patří i právní stát, nejsme však příznivci jeho byrokratizace. Před přebujelými právními regulacemi preferujeme důsledné vymáhání stávajících zákonů. Nadbytečná zákonná pravidla nemohou fungovat přirozeně bez osobního přijetí morálních zásad, podporovaných moderní, ale důslednou výchovou.

Nadosobní kulturní rámec formuje přirozené komunity počínaje rodinou a konče profesními či zájmovými organizacemi, a ty si proto zaslouží naši podporu. Společnost nikdy nebude zdravá bez zapojení zodpovědných lidí a jejich podpory. Bez společenské odpovědnosti jedinec degeneruje a myslí jen úzce na vlastní zájmy a bezprostřední cíle, je izolován a náchylnější k tomu, být ovládnut populistickými myšlenkami.

### Odpovědnost

Do kultury, nazírané tak, jak uvedeno výše, patří vědomí, že občan odpovídá za sebe, svou rodinu a své okolí. Patří sem uznání faktu, že stát je servisní veřejnou službou, na kterou všichni přispíváme, ale také hrdé občanské přijetí vlastní odpovědnosti za osobní úspěch a životní úroveň. Odpovědností je solidarita bohatých se slabými a nemocnými, ale nikoliv nárok na bohatství druhých, získané pílí a schopnostmi. Odpovědností je správné zveřejňování jen takových informací, které jsou pravdivé, úplné a nezavádějící, podobně jako hrdost na národní identitu a přirozené vlastenectví, poctivost a důvěryhodnost.

### Prosperita

Tradiční normy chování a odpovědnost za jejich ochranu přinesou nejen větší pocit bezpečí, ale i prosperitu. Zodpovědné investice a omezení konzumace na dluh jak v rámci rodiny, tak v rámci celého státu stabilizují hospodaření a omezí zátěž budoucích generací.

Zakotvení v Evropské unii (EU) a NATO nám jsou garantem stability, která vychází z důsledného prosazování hodnot udržujících demokratickou Evropu již skoro sedmdesát let v míru a prosperitě. Proto jsme na straně hlubší integrace EU a nové obchodní smlouvy chápeme nejen jako příspěvek k naší prosperitě, ale i jako výzvu ke hlubšímu propojení euroatlantického prostoru.

## SVOBODA A BEZPEČNOST

### Svobodu nelze vyměnit za bezpečnost

Nikdy dříve se většina obyvatel v Evropě netešila takové individuální svobodě jako v současnosti. Přesto se ještě nikdy nedostala debata o naší svobodě tak daleko jako v posledních letech. Již dlouho se také nehovořilo tak intenzivně o naší bezpečnosti. Právě snaha o zajištění co největší bezpečnosti může totiž vést k omezení základních lidských práv jednotlivce. To dnes vidíme na řadě příkladů – od opatření v rámci boje proti nelegální imigraci (například v posilování pravomocí zpravodajských služeb) až po pokusy o bezvýhradnou ekonomickou kontrolu, která by nastala v případě zavedení systému online evidence tržeb. Že nejde o drobné útoky na naši svobodu, vidíme například v tom, že se vede vážná diskuse o smysluplnosti schengenského prostoru. Ve jménu zajištění bezpečnosti však nemůžeme dopustit postupnou erozi demokracie.

### Vliv technologií na naši svobodu

Informační technologie dnes umožňují větší kontrolu soukromí jedince, než tomu bylo za totalitních režimů. Zatímco fyzické hranice v rámci schengenského prostoru jsou v ohrožení, objevily se nové hranice digitální – pro tento svět jednotně uznávaný evropský digitální občanský průkaz, který by nám umožnil identifikaci před úřady i v obchodě, stále nemáme. V souvislosti s tím se objevily zcela nové problémy, spojené zejména s ochranou osobních

údajů, jejich shromažďováním a využíváním. Debata, která na jednu stranu postaví pohodlnost uživatelů a na stranu druhou zabezpečení soukromí na síti, nebude snadná, zejména když chce rozsáhlé databáze osobních údajů stavět pod rouškou „racionálních důvodů“ stát. Příkladem je debata o instalaci automatických radarů na mýtné brány, které mj. také identifikují, kde a kdy se řidič pohyboval. Na dramaticky se rozvíjející nové formy ekonomiky reaguje stát pokusy o úplnou kontrolu finančních a majetkových transakcí, čímž často omezuje občanské svobody. Výsledkem však je, že často nepostihne skutečná rizika, nýbrž spořádanou většinovou společnost, vyvolává napětí ve společnosti a vytváří nepřehledné legislativní prostředí, což ve svém důsledku vyvolává potřebu vlády silné ruky.

Snaha získat naprostou kontrolu nad občanem a učinit ho závislým na státu není cestou ke svobodě. Těmto snahám musíme vyslovit nulovou toleranci a neustupovat ani o krok.

### Přístup k informacím a ochrana soukromého vlastnictví

Samostatně a odpovědně se rozhodující jedinec potřebuje otevřený přístup k informacím. Svobodný internet je základním předpokladem této možnosti. Občan by měl být transparentně informován o chodu veřejné správy s ohledem na efektivitu a využitelnost informací. Veřejná správa musí být především srozumitelná. Takovou



ji občan (za své daně) očekává. Bohužel u nás stále platí, že systémy vybudované za veřejné prostředky slouží k vybudování monopolů, na kterých se stát stává závislým a za jejichž údržbu a změny těžce platí. Systémy vybudované za veřejné peníze by měly být do budoucna otevřené.

Přístup ke kulturním statkům a znalostem však nemůžeme vyměnit za nižší ochranu vlastnictví nejen materiálních statků, ale i vytvářeného obsahu a dat.

### **Svobodné soukromé podnikání**

Svobodné soukromé podnikání je nezbytnou podmínkou existence demokratické společnosti. Stát má regulovat podnikání jen v nezbytně nutné míře za účelem dosažení rovných podmínek, zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví občanů a výběru přiměřených daní a odvodů pro činnost státu ve prospěch občanů. Stát nemá podnikat a konkurovat soukromým

podnikatelům, pokud to není nutné pro jeho bezpečnost a chod, např. v energetice nebo jiných síťových odvětvích. Hranice mezi veřejnou službou a komercí musí být zřetelné.

Zdrojem stability, pokroku a budoucího rozvoje společnosti je střední třída. Ta je tvořena lidmi, jejichž úspěch stojí na píli a vzdělání a kteří svým systémem životních hodnot, chováním, umem a výchovou dětí vytvářejí ekonomickou, kulturní a sociální základnu pro současnou i budoucí prosperitu a schopnost společnosti rychle se přizpůsobovat měnícímu se prostředí. Smyslem udržitelné politiky proto musí být vytváření podmínek pro co nejpočetnější a nejstabilnější střední třídu, která může představovat úspěšnou protiváhu jak státního dirigismu, tak extrémní koncentrace soukromého bohatství a oligarchizaci společnosti.

## **SVOBODA A BEZPEČNOST V EVROPĚ**

Jestli něco charakterizuje euroatlantický prostor nejvíce, pak je to jeho naprostá výjimečnost, kterou vidíme v tom, jak dlouho a v jakém rozsahu se tu rozvíjí svoboda. Euroatlantické společenství bylo ustaveno především jako nástroj obrany. Partnerství mezi Evropou a Severní Amerikou a podpora hodnot a zájmů, jež sdílejí, jsou základním pilířem bezpečnosti, stability a svobody v Evropě i ve 21. století a protiváhou rizik agrese, vycházející z nedodržová-

ní mezinárodního práva. Chceme-li se cítit bezpečně a zachovat si přitom své svobody, na kterých náš stát staví již více než dvacet pět let, je logicky naším existenčním zájmem jejich společná ochrana ve společné Evropě.

Demokracie založená na vládě práva, svobodě slova a sdružování, pluralitním systému, občanské společnosti a našich křesťanskodemokratických hodnotách je ohrožena bezprecedentním způsobem.

A je to právě ruská agrese, která ohrožuje mezinárodní bezpečnost, politický a právní řád v Evropě.

Každá země dnes musí čelit dalším globálním výzvám, jako jsou klimatické změny, přírodní katastrofy a infekční onemocnění. Také je třeba brát ohled na energetickou bezpečnost, kybernetickou bezpečnost, využití přírodních zdrojů, potravinovou bezpečnost a rozvojovou pomoc. Žádná země nemá takové možnosti, aby se s těmito problémy vypořádala sama.

Zastávat takové směřování naší země, které by nadřazovalo ekonomické zisky nad lidská práva, by popřelo část české především zahraničněpolitické identity, diplomatické praxe a dnes již také tradice vycházející z naší dějinné zkušenosti.

Největší bezpečnostní hrozby (organizovaný zločin, terorismus, extremismus, ilegální imigrace, kyberzločin) přesahují rámec našeho národního státu. Můžeme hovořit o externalizaci naší vnitřní bezpečnosti. Řešení problémů je tedy nutné hledat v rámci EU a ve spolupráci s třetími aktéry. Cílem musí zůstat vytváření společného evropského prostoru svobody, bezpečnosti a práva.

Přestože naše bezpečnost není samozřejmostí, euroatlantická vazba je dnes zpochybňována neochotou většiny evropských zemí podílet se více na vlastní bezpečnosti. V České republice se dokonce jedná o diskreditaci a zpochybnění naší prozápadní orientace. V rychle se měnícím světě s ohledem na bezpečnostní situaci

v Evropě pro nás zůstávají EU a NATO základním garantem bezpečnosti. Naše země má z tohoto vztahu výhody, ale měla by dodržovat i závazky, které stvrdila. Kvůli konceptu hybridní války, která kombinuje politický aktivismus, diplomatický a ekonomický nátlak, vydírání v energetickém sektoru, kybernetickou válku, propagandu a všechny možné aspekty konvenčního i nekonvenčního válčení, je Západ vystaven výzvě, na kterou musí najít odpovídající reakci.

V rámci bezpečnosti a udržitelnosti míru v Evropě zde vyvstala další lehce napadnutelná oblast, a to energetická (a zdrojová) bezpečnost. Neobnovitelné zdroje se staly prostředkem s vyděračským potenciálem, přičemž rizika ohrožující energetickou bezpečnost mohou být jak technická, tak i ekonomická či politická. Tato rizika lze omezit snížením závislosti na omezeném množství zdrojů. A to nejenom v oblasti energetiky, ale například i vody. Je třeba zdroje diverzifikovat a dospět k širšímu vyjednávání kontraktů společně s dalšími státy, nejlépe na úrovni EU.

### **Migrační a azylová politika**

Migrační krizi nelze řešit pouze jako vnitřní problém. Dotýká se celé Evropy a pouze Evropa jako celek může nabídnout relevantní řešení. Náš přístup musí být aktivní a solidární, ale i odpovědný a opřený o hodnoty, na kterých stojíme. Stejně jako my musí azylanté nejen dodržovat naše zákony, ale i respektovat člověka jako takového, být odpovědní za své činy, respektovat svobodu ostatních a chápat,

že stejně jako v jiných evropských zemích mají i u nás stejná práva i povinnosti bez ohledu na svou víru či národnost.

Máme právo a povinnost požadovat po těch, kteří do našeho kulturně-civilizačního prostředí přicházejí, aby přijali naše hodnoty a dodržovali naše zákony. Proto v rámci našich pravidel musíme být připraveni poskytnout urgentně humanitární pomoc, ale poté preferovat takovou práci s uprchlíky, která zajistí efektivní možnost pro jejich integraci.

### BEZPEČNÉ A UDRŽITELNÉ SMĚŘOVÁNÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Stejně jako kulturu chápeme i bezpečnost jako širší pojem, který nezahrnuje pouze naši ochranu, ale obecně znamená zabezpečení naší budoucnosti. V tomto rámci hraje hlavní roli vzdělání a podceňovaná výchova k občanství. Demokracie může být velmi křehká a bez demokratů bude vystavena stále těžším zkouškám. Základem ekonomické a sociální stability společnosti musí být nejen pochopení, srozumitelnost a stabilita právního prostředí, ale také pochopení obecného principu vyvážení lidských práv a nároků na straně jedné a zároveň i povinností a odpovědností na straně druhé.

#### Budoucnost není náhoda

Budoucnost České republiky je v kvalifikovaných tvůrčích lidech, ve znalostní ekonomice, inovacích a oborech s vysokou přidanou hodnotou. Základem je vzdělání,

#### Prevence důležitější než represe

Posilování represivních složek nepřináší vždy zlepšení bezpečnostní situace. Efektivnější jsou dlouhodobé programy prevence. I vnitřní bezpečnostní situace je závislá na celkovém stavu společnosti daném jeho ekonomickou situací, ale i vzdělaností. Do této prevence spadá podpora výchovy k občanství a dodržování principu rovnosti před zákonem. Cestou není pozitivní ani negativní diskriminace, ale rovnost příležitostí.

kteří je víc než povinná školní docházka. Vzděláváme se proto, abychom obstáli v praktickém životě, dokázali rozvíjet kulturu a kultivovat společnost.

Škola je živý organismus, jehož základem je partnerství mezi dětmi, učiteli i rodiči. Posílení a z kvalitnějšího vzdělání znamená především podporu obětavých a motivujících učitelů. Rozvoj vzdělanosti je třeba pěstovat už od základního školství. Tam je především prostor formovat vztah k poznání i rozvíjet hodnoty spojené s naší kulturou. Je v zájmu společnosti podporovat vzdělání nejenom z ekonomických důvodů. Vzdělaný a odpovědný člověk je schopný bránit se celé řadě rizik, má schopnost samostatného kritického úsudku, není snadno manipulovatelný. Toto vše je neopominutelným předpokladem pro rozvoj české společnosti v materiálním i duchovním smyslu.

#### Rodina

Rodina má ve společnosti nezastupitelné místo, proto si zaslouží respekt, ochranu a podporu. Je reálně jediným garantem fyzického přežití každé kultury, je prostředím, v němž si osvojujeme základní dovednosti a postoje, prostředím, kde je nám předávána spolu s mateřštinou i kultura naší země. Jen v rodině jsou mezilidské vztahy nesobecké a bezpodmínečné, podpora i stanovení mantinelů přiměřené. Rodina je pro stát všestranně nejvýhodnějším společenstvím. Na rozdíl od jiných společenských struktur je výjimečně odolná vůči selhávání, proto byla vždy trnem v oku totalitním režimům. Fungující rodina je pojistkou proti ideologiím i sobectví. Všechny formy relativizace významu rodiny jsou znakem sebezníčovajících tendencí ve společnosti. Svobodná a zdravá společnost má naopak v rodině ten nejpevnější základ.

#### Mezigenerační solidarita a pomoc slabším

Každý člověk nese odpovědnost sám za sebe, až následně jsou za něj subsidiárně odpovědní rodina, přátelé, občanská společnost, obec a na posledním místě stát. Pomoc společnosti musí být adresná a určená pouze skutečně potřebným, kteří si nedovedou pomoci mobilizací vlastních sil či v okruhu své rodiny. Mezigenerační solidarita by pak měla hrát roli při zajištění občanů ve stáří.

#### Zdravotnictví

Do společnosti se vrací zájem o zdravý způsob života, což je dobrá zpráva pro

podporu preventivních opatření. Rozvoj zdravotnických technologií zlepšil výsledky klinické medicíny a organizační pokrok ve zdravotnictví zvýšil efektivitu systémů. Informační technologie zlepšily infrastrukturu zdravotnictví. Roste však stále cena, kterou za tento vývoj platíme. Pro dosažení stability nejenom systému zdravotnictví, ale celé společnosti je nutné stanovit reálnou cenu péče a jí odpovídající pacientův nárok, který bude každý rok aktualizován odborníky stejně jako jinde na světě. Nevyhne se dobudování systémů pro sdílení elektronické dokumentace pacientů, což přispěje ke zvýšení efektivnosti zdravotnictví. Zvýší se kompetence a rozsah činností praktických lékařů a sester, dále se centralizuje vysoce specializovaná péče. Část zdrojů se soustředí na prevenci, na postgraduální vzdělávání zdravotníků, na dobudování infrastruktury zdravotnictví v oblasti klasifikačních systémů.

V zájmu kvality života dlouhodobě nemocných a důstojného odchodu ze života bez utrpení, ať v lůžkových zařízeních či v domácí péči, nelze dále nedostatečně financovat a podceňovat tento typ péče na pomezí medicíny a sociální pomoci, který potká dříve či později každou rodinu a těžce na ni dolehne jak lidsky, tak prakticky.

#### Dialog s přírodou

Odmítáme tvorbu hospodářských výnosů, které vznikají na úkor zdevastovaného životního prostředí, mnohdy zničeného nevratně. Příkladem jsou ob-

## 4. celostátní sněm TOP 09

rovská kukuřičná či řepková pole, která podporují erozi ornice, jež vznikala tisíce let a která je dnes nenávratně ztracena. Člověk není všemocný, je nedílnou součástí přírody. Proto si zaslouží podporu jakékoli postupy, které povedou k zachování našich zdrojů, například oběhové hospodářství.

### **Půda nám byla svěřena**

Kvalitní zemědělská půda by měla být zachována i pro další generace. Považujeme za nutné posílit vnímání, že půda nám byla pouze svěřena k užívání a my ji předáme našim dětem. V praxi to znamená šetrné využívání hnojiv a látek podporujících pěstování plodin či chov dobytka.





# TOP09

**Celostátní kancelář TOP 09**

Michnův palác, budova č. 2  
Újezd 450/40

118 00 Praha 1 – Malá Strana

e-mail / [info@top09.cz](mailto:info@top09.cz)

telefon / 255 790 999

fax / 255 790 899

**Můžete nás navštívit**

Po–Pá / 8:00–15:00

[www.top09.cz](http://www.top09.cz)